

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. 200-47-53, факс 226-31-81
Web: <http://www.me.gov.ua>, e-mail: meconomy@me.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508596

№ _____

На № _____ від _____

**Державна регуляторна служба
України**

Щодо погодження проекту постанови

Відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» Мінекономіки направляє на погодження проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», який розроблено за результатами перегляду нормативно-правових актів, що регулюють правовідносини у сфері роздрібної торгівлі.

Просимо погодити зазначений проект постанови у найкоротший строк.

- Додатки: 1. Проект постанови на 11 арк. в 1 прим.
2. Аналіз регуляторного впливу на 12 арк. в 1 прим.
3. Копія повідомлення про оприлюднення на 1 арк. в 1 прим.

Міністр

Тимофій МИЛОВАНОВ

Заворизька 596-68-52

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від

2019 р. №

Київ

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанов Кабінету Міністрів України зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

О. ГОНЧАРУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 2019 р. №

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України**

1. У постанові Кабінету Міністрів України від 20 грудня 1997 р. № 1442 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі нафтопродуктами» (Офіційний вісник України, 1998 р., № 2, ст. 51; 2009 р., № 17, ст. 516; 2012 р., № 11, ст. 403):

1) у постанові:

у вступній частині після слова «споживачів» доповнити словами «, статті 15 Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального"»;

у пункті 2 слова «Міністерству енергетики та вугільної промисловості, Державній екологічній інспекції, Державній інспекції з питань захисту прав споживачів, Державній інспекції з питань праці, Державній фіскальній службі» замінити словами «Міністерству енергетики та захисту довкілля, Державній екологічній інспекції, Державній службі з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, Державній службі з питань праці, Державній податковій службі».

2) Правила роздрібної торгівлі нафтопродуктами, затверджені зазначеною постановою, викласти в такій редакції:

«ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 20 грудня 1997 р. № 1442
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від _____ №_____)

ПРАВИЛА роздрібної торгівлі нафтопродуктами

1. Ці Правила визначають порядок роздрібної торгівлі паливом, оливами, мастилами (далі – нафтопродукти), розфасованими нафтопродуктами суб'єктами господарювання незалежно від форм власності, які зареєстровані в установленому порядку.

Дія цих Правил не поширюється на роздрібну торгівлю скрапленим вуглеводневим газом для побутових потреб, що здійснюється відповідно до Правил роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2003 р. № 1790.

2. В цих Правилах:

термін «паливо» вживається у значенні, наведеному в Податковому кодексі України;

термін «роздрібна торгівля паливом» вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального».

3. Роздрібна торгівля нафтопродуктами здійснюється за наявності у суб'єкта господарювання відповідних документів дозвільного характеру та ліцензії на право роздрібної торгівлі паливом.

Продаж нафтопродуктів, призначених для відпуску споживачам, здійснюється через мережу автозаправних станцій, автогазозаправних станцій та пунктів (далі – АЗС, АГЗС, АГЗП).

Забороняється продаж нафтопродуктів на АЗС, АГЗС, АГЗП безпосередньо з автоцистерн.

Продаж нафтопродуктів (крім бензину, дизельного палива, скрапленого вуглеводневого газу) у дрібній розфасовці може здійснюватися через об'єкти роздрібної торгівлі (далі – пункти продажу нафтопродуктів).

4. На стаціонарних АЗС, АГЗС може бути організовано продаж нафтопродуктів у дрібній розфасовці, супутніх товарів для автомобілів та інших транспортних засобів, технічне обслуговування та миття автомобілів, розміщення закладів ресторанного господарства, пунктів надання побутових послуг.

5. Режим роботи АЗС, АГЗС, АГЗП і пунктів продажу нафтопродуктів встановлюється відповідно до законодавства.

У разі закриття АЗС, АГЗС, АГЗП, пунктів продажу нафтопродуктів для проведення санітарних заходів, реконструкції, ремонту, технічного переобладнання та проведення інших робіт суб'єкт господарювання повинен не пізніше ніж за п'ять днів повідомити про це споживачів шляхом розміщення поряд з інформацією про режим роботи оголошення про дату та період закриття.

6. На фасаді АЗС, АГЗС, АГЗП, пункту продажу нафтопродуктів повинна бути вивіска із зазначенням найменування суб'єкта господарювання та/або власника або уповноваженого ним органу.

На видному місці розміщуються інформація про режим роботи, а також інформація про місце розташування найближчих АЗС, АГЗС, АГЗП.

Суб'єкт господарювання повинен забезпечити наявність на видному та доступному для споживача місці на АЗС, АГЗС, АГЗП, пункту продажу нафтопродуктів куточка покупця, в якому розміщуються інформація про найменування власника або уповноваженого ним органу, місцезнаходження і номери телефонів органів, що забезпечують захист прав споживачів.

На вимогу споживача уповноважений керівником суб'єкта господарювання працівник повинен ознайомити його з вимогами цих Правил,

Закону України «Про захист прав споживачів», а також подати документи, зазначені у пункті 8 цих Правил.

7. Відомості про роздрібні ціни, марки та види нафтопродуктів, що реалізуються на АЗС, АГЗС, АГЗП, повинні бути зазначені на інформаційному табло, яке встановлюється на в'їзді та біля оператора АЗС, АГЗС, АГЗП.

Усі зразки супутніх товарів та нафтопродуктів у дрібній розфасовці повинні бути виставлені в асортименті, наявному у суб'єкта господарювання, із зазначенням цін в порядку, установленому законодавством.

8. Суб'єкт господарювання, що здійснює продаж нафтопродуктів, зобов'язаний надати споживачеві необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про нафтопродукти, а також на вимогу споживача – копію документа про якість (паспорт якості) палива та копію декларації про відповідність.

В інформації про нафтопродукти зазначаються:

найменування, марка та вид нафтопродуктів;

показники їх якості;

роздрібна ціна;

правила та умови їх ефективного і безпечного використання;

для розфасованих нафтопродуктів – номінальна кількість товару в одиницях маси або об'єму, а також гранично допустимі відхилення від номінальної кількості з дотриманням законодавства про метрологію та метрологічну діяльність;

відомості про умови зберігання, строк придатності, необхідні дії споживача після його закінчення, а також можливі наслідки в разі невчинення таких дій;

відомості про виробника, його місцезнаходження та контактна інформація;

найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання, який виконує функції з прийняття претензій від споживача.

Інформація подається споживачеві згідно із законодавством про мови.

Суб'єкт господарювання зобов'язаний поінформувати споживача про можливість виникнення небезпеки для життя, здоров'я споживача та його майна, навколишнього природного середовища у разі порушення правил пожежної та екологічної безпеки під час поводження з нафтопродуктами.

9. Розрахунки за реалізовані нафтопродукти здійснюються готівкою та/або у безготівковій формі (із використанням електронних платіжних засобів, паливних карток, талонів, відомостей на відпуск пального тощо) в установленому законодавством порядку. Разом продукцією споживачеві в обов'язковому порядку видається розрахунковий документ установленної форми на повну суму проведеної операції, який підтверджує факт купівлі товару.

10. Обмін розфасованих нафтопродуктів належної якості здійснюється відповідно до статті 9 Закону України «Про захист прав споживачів».

Забороняється продаж нафтопродуктів, які не відповідають встановленим вимогам.

11. До роботи оператором АЗС, АГЗС, АГЗП допускаються особи, яким виповнилося 18 років і які пройшли спеціальне навчання та одержали відповідне посвідчення.

Усі працівники АЗС, АГЗС, АГЗП та пунктів продажу нафтопродуктів повинні виконувати умови утримання території АЗС, АГЗС, АГЗП і приміщень пунктів продажу нафтопродуктів у належному санітарному стані, дотримуватися правил пожежної та екологічної безпеки, вимог нормативно-правових актів з охорони праці, правил застосування засобів вимірювальної техніки, правил торговельного обслуговування споживачів.

12. Забороняється допускати в службові приміщення АЗС, АГЗС, АГЗП, пунктів продажу нафтопродуктів сторонніх осіб, за винятком посадових осіб органів державного нагляду (контролю) за наявності у них посвідчень для проведення перевірок у межах їх компетенції.

13. Суб'єкт господарювання повинен дотримуватися вимог Господарського кодексу України, Кодексу цивільного захисту України, Податкового кодексу України, Цивільного кодексу України, Законів України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про охорону праці», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про захист прав споживачів», «Про метрологію та метрологічну діяльність», Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 15 червня 2006 р. № 833, цих Правил, інших нормативно-правових актів, що регламентують питання технічної експлуатації АЗС, АГЗС, АГЗП, та торговельної діяльності.

14. Автотранспортні засоби заправляються нафтопродуктами на АЗС, АГЗС, АГЗП у порядку черги, за винятком автомобілів спеціального призначення та автомобілів громадян, яким згідно із законодавством встановлено пільги.

Автомобілі, що чекають черги на заправку, повинні розміщуватися не ближче ніж за 3 метри до автомобіля, що заправляється.

15. Заправка автотранспортних засобів провадиться через паливо-, оливо- та газороздавальні колонки оператором АЗС, АГЗС, АГЗП або водієм самостійно.

Дозволяється відпускати нафтопродукти (крім газу нафтового скрапленого) в тару споживача: металеві каністри та каністри з полімерних матеріалів, які призначені для зберігання нафтопродуктів і на яких нанесене відповідне маркування.

Відпуск пального в скляну тару забороняється.

16. Кількість нафтопродуктів, що відпускається через паливо-, оливо- та газороздавальні колонки, визначається згідно з вимогами експлуатаційної документації підприємства - виробника конкретного типу колонки.

Допустиме відхилення об'єму будь-якої фактичної дози рідкого палива чи оливи з динамічною в'язкістю до 1000 мПа·с включно, більшої за мінімальну встановлену виробником колонки, під час відпуску, не повинно перевищувати 0,5 %, оливи з динамічною в'язкістю понад 1000 мПа·с та газу нафтового скрапленого – 1,0 %.

17. Паливо-, оливо- та газороздавальні колонки на АЗС, АГЗС, АГЗП устанавлюються таким чином, щоб споживач міг безпосередньо спостерігати за даними показувального пристрою колонки під час видачі замовленого ним об'єму нафтопродукту. Дані показувального пристрою колонки зберігаються протягом усього часу проведення розрахунку із споживачем.

Перед початком кожного відпуску нафтопродуктів дані об'єму та вартості на показувальному пристрою колонки повинні обов'язково встановлюватися на нульову позначку.

Якщо у споживача виникли сумніви щодо точності вимірювань колонкою об'єму дози під час відпуску нафтопродуктів, на його вимогу оператор АЗС, АГЗС, АГЗП зобов'язаний негайно провести контроль точності під час відпуску дози за допомогою еталонного мірника. Відхилення об'єму відпущеної у еталонний мірник дози не повинно перевищувати значення, наведеного у пункті 16 цих Правил.

У разі виявлення недоливу споживачу відшкодовуються фактичні, визначені за допомогою еталонного мірника, збитки. Подальше використання цієї колонки припиняється до проведення ремонту та перевірки після ремонту.

18. Законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки, у тому числі резервуари, які застосовуються на АЗС, АГЗС, АГЗП повинні відповідати вимогам законодавства про метрологію та метрологічну діяльність.

Всі резервуари для нафтопродуктів на АЗС, АГЗС, АГЗП повинні бути обладнані стаціонарними рівнемірами (рівнемірами-лічильниками). В разі виходу з ладу цього обладнання для обліку нафтопродуктів повинні використовуватись метроштоки та градуювальні таблиці резервуарів.

Для резервуарів газу нафтового скрапленого, оснащених стаціонарними витратомірами-лічильниками або рівнемірами-лічильниками, у разі їх виходу з ладу, допускається використовувати переносні витратоміри та/або рівнеміри-аналізатори, які призначені для вимірювання рівня газу нафтового скрапленого без розгерметизації резервуарів.

АЗС, АГЗС, АГЗП укомплектовуються для проведення перевірки точності відпуску дози:

паливороздавальних колонок продуктивністю:

- до 100 літрів на хвилину – еталонними мірниками номінальною місткістю 10 або 20 літрів;

- більше ніж 100 літрів на хвилину – еталонними мірниками номінальною місткістю 20 або 50 літрів;

оливороздавальних колонок – еталонними мірниками номінальною місткістю 2 або 5 літрів.

Еталонні мірники підлягають калібруванню. Розширена невизначеність вимірювань місткості еталонних мірників не більше 0,1 %.

19. Посадові особи суб'єкта господарювання зобов'язані здійснювати контроль за виконанням підлеглими вимог цих Правил. У разі порушення вимог, передбачених цими Правилами, винні особи несуть відповідальність згідно із законодавством.

2. У постанові Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2003 р. № 1790 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів» (Офіційний вісник України, 2003 р., № 47, ст. 2434; 2018 р., № 23, ст. 787):

1) у пункті 2 постанови слова «Міністерству з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Державному комітетові з нагляду за охороною праці, Державному комітетові з питань технічного регулювання та споживчої політики, Міністерству палива та енергетики, Міністерству охорони навколишнього природного середовища» замінити словами «Державній службі з надзвичайних ситуацій, Державній службі з питань праці, Державній службі з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, Міністерству енергетики та захисту довкілля, Державній екологічній інспекції»;

2) у Правилах роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів, затверджених зазначеною постановою:

у пункті 1 після слів «в установленому порядку» доповнити словами «та мають ліцензію на право роздрібної торгівлі пальним»;

пункти 2 – 3 викласти в такій редакції:

«2. Роздрібна торгівля та надання послуг з постачання газу здійснюється через мережу газонаповнювальних станцій, газонаповнювальних пунктів, проміжних складів балонів (далі – пункти реалізації газу).

Терміни «газонаповнювальна станція», «газонаповнювальний пункт», «проміжний складів балонів» вживаються у цих Правилах у значенні, наведеному в ДБН В.2.5-20:2018 «Газопостачання».

3. Для постачання газу використовуються резервуарні, групові балонні та індивідуально-балонні установки.

Терміни «резервуарна установка», «групова балонна установка», «індивідуально-балонна установка» вживаються у цих Правилах у значенні, наведеному у ДБН В.2.5-20:2018 «Газопостачання».»;

у пункті 5 слова «і газобалонних» замінити словами «, групових балонних та індивідуально-балонних установок»;

у пункті 6 слова «навчання на спеціальних курсах та отримали відповідне свідоцтво» замінити словами «спеціальне навчання та отримали відповідне посвідчення»;

в абзаці першому пункту 11 слова «книга відгуків та пропозицій,» виключити.

3. У постанові Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2009 р. № 1200 «Про затвердження Порядку здійснення оптової та роздрібної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери» (Офіційний вісник України, 2009 р., № 87, ст. 2939; 2010 р., № 80, ст. 2826):

у Порядку здійснення оптової та роздрібної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери, затвердженому зазначеною постановою:

у пункті 5 слова «"Про патентування деяких видів підприємницької діяльності",» виключити;

у пункті 26 слова «, книга відгуків та пропозицій, копія торгового патенту на право суб'єкта господарювання провадити зазначені в цьому Порядку види господарської діяльності» виключити;

у пункті 35 слова «,нормативними документами» виключити.

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту постанови Кабінету Міністрів України постанови Кабінету
Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету
Міністрів України»

1. Визначення проблеми

За період дії постанов Кабінету Міністрів України від 20.12.1997 № 1442 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі нафтопродуктами», від 20.11.2003 № 1790 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів» та від 11.11.2009 № 1200 «Про затвердження Порядку здійснення оптової та роздрібної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери» відбулися зміни в законодавстві.

01.07.2019 набула чинності норма щодо отримання суб'єктами господарювання, які здійснюють роздрібну торгівлю паливом, ліцензії на право роздрібної торгівлі паливом, яка встановлена Законом України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального». Окремі положення Правил роздрібної торгівлі нафтопродуктами та Правил роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів не приведені у відповідність до зазначеного Закону.

В Податковому кодексі України виключено вимогу в частині скасування необхідності придбання торгового патенту при здійсненні роздрібної торгівлі, при цьому в Порядку здійснення оптової та роздрібної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери залишилася вимога щодо наявності в куточку покупця зазначеного патенту. Така неузгодженість може призвести до конфліктних ситуацій з контролюючими органами.

У Правилах пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (із змінами), виключена заборона щодо відпуску нафтопродуктів в канистри з полімерних матеріалів, але така заборона залишається в Правилах роздрібної торгівлі нафтопродуктами.

Правила роздрібної торгівлі нафтопродуктами визначають порядок *приймання* та роздрібної торгівлі бензином, дизельним паливом, скрапленим вуглеводневим газом, гасом, маслами, мастилами, розфасованими нафтопродуктами, а також регламентують вимоги стосовно дотримання прав споживачів щодо належної якості нафтопродуктів, безпеки для життя та здоров'я споживачів, навколишнього природного середовища і рівня торговельного обслуговування.

Водночас, вимоги щодо приймання нафтопродуктів визначені Інструкцією про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України, затвердженою наказом Мінпаливенерго, Мінекономіки, Мінтрансв'язку, Держспоживстандарту від 20.05.2008 № 281/171/578/155, зареєстрованим в Мін'юсті 02.09.2008 за № 805/15496,

Таким чином, дублювання окремих норм щодо приймання нафтопродуктів в Правилах роздрібної торгівлі нафтопродуктами є недоцільним, оскільки зазначена Інструкція встановлює єдиний порядок організації та виконання робіт, пов'язаних з прийманням, транспортуванням, зберіганням, відпуском та обліком товарної нафти і нафтопродуктів та є обов'язковою для всіх суб'єктів господарювання (підприємств,

установ, організацій та фізичних осіб - підприємців), що займаються хоча б одним з таких видів економічної діяльності, як закупівля, транспортування, зберігання і реалізація нафти і нафтопродуктів на території України.

До Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 № 833, внесені зміни, зокрема скасована норма щодо обов'язковості книги відгуків та пропозицій для суб'єктів господарювання у сфері торгівлі та ресторанного господарства.

Довідково. В Україні налічується близько 237 897 суб'єктів господарювання у сфері роздрібної торгівлі та ресторанного господарства¹. При скасуванні зазначеної норми економія для всіх суб'єктів господарювання в рік складає близько 43,2 млн. грн. Беручи до уваги, що книги відгуків та пропозицій були у кожному відділі підприємства роздрібної торгівлі, послуг та у кожному залі ресторанного господарства, така економія становить близько 100 млн. гривень.

Водночас, залишилась обов'язковість ведення книги відгуків та пропозицій для суб'єктів господарювання, які здійснюють роздрібну торгівлю нафтопродуктами, роздрібну торгівлю та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів, оптову та роздрібну торгівлю транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери, що створює нерівні умови ведення бізнесу зазначених суб'єктів господарювання по відношенню до суб'єктів господарювання для яких така норма скасована.

Наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 24.06.1996 року № 349 затверджено Інструкції про Книгу відгуків і пропозицій на підприємствах роздрібної торгівлі та у закладах ресторанного господарства. Згідно з Інструкцією всі підприємства (одиниці) роздрібної торгівлі та заклади ресторанного господарства незалежно від форм власності ведуть Книгу відгуків і пропозицій встановленої форми, в яку споживачі записують скарги, пропозиції, відгуки. Дана Книга повинна бути розміщена на видному і доступному місці в куточку споживача.

Керівні працівники суб'єкта господарювання зобов'язані щоквартально перевіряти правильність ведення Книги відгуків і пропозицій в усіх підпорядкованих йому підприємствах торгівлі та закладах ресторанного господарства (структурних одиницях), вживати заходів до усунення недоліків, що мають місце в роботі, та причин, які викликають скарги споживачів.

Порушення працівниками роздрібної торгівлі та ресторанного господарства порядку ведення Книги та розгляду скарг і пропозицій споживачів дають підстави для притягнення їх до відповідальності згідно з чинним законодавством.

Так, відповідно до статті 155 Кодексу України про адміністративні правопорушення порушення правил торгівлі, виконання робіт і надання послуг працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю, тягне за собою накладення штрафу від одного до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. За повторне вчинення правопорушення може бути накладено штраф від п'яти до двадцяти семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Для належного виконання вимог чинного законодавства України щодо наявності у кожному відділі об'єкта торгівлі та у кожному залі ресторанного закладу

¹ <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Книги відгуків і пропозицій підприємці змушені витратити значні кошти на адміністрування такого регулювання.

Книга відгуків і пропозицій була запроваджена ще в Радянському Союзі в різних сферах обслуговування населення, а також на промислових підприємствах, з метою захисту прав споживачів та контролю, шляхом: фіксації порушень у сфері обслуговування населення; відображення позитивних відгуків споживачів; попередження зловживання службовим становищем, а також для отримання пропозицій від робітників-новаторів у сфері покращення виробництва та умов праці.

Таким чином, в СРСР книга відгуків та пропозицій була майже єдиним своєрідним інструментом народного контролю за підприємствами, установами та організаціями, які надавали різні послуги громадянам².

На сьогодні, в сучасній Україні є достатньо дієвих інструментів для захисту прав споживачів (можливість звернутися до Держпродспожислужби, до Урядової телефонної гарячої лінії, Державної фіскальної служби, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суду тощо), а також технічних можливостей для залишення відгуків та пропозицій у мережі Інтернет, що є більш ефективними способами, оскільки в умовах ринкової конкуренції, підприємці самі зацікавлені в покращенні якості обслуговування клієнтів.

Як свідчить міжнародна практика, майже у всіх країнах Європейського Союзу (далі – ЄС) (виняток - Польща) такий інструмент як книга скарг і пропозицій відсутній. Натомість розповсюджені системи consumer care and after-sale management, які займаються такими питаннями. У різних країнах і різна практика і різні законодавчі вимоги щодо організації роботи consumer care (захисту споживачів). На практиці, споживач має можливість індивідуально звернутися із скаргою:

а) до суб'єктів господарювання (в першу чергу продавець, інколи виробник або імпортер);

б) до контрольно-наглядових органів держави;

в) до органів самоорганізації споживачів для захисту своїх прав.

Більше того, оскільки такі звернення містять персональні дані, то книги скарг і пропозицій, які доступні у публічних місцях, порушували б ще і Регламент ЄС про захист персональних даних³, який набув чинності 27 травня 2018 року.

Також, у всіх країнах ЄС є вимоги до інформації, яка має бути подана споживачу на його запит незалежно від галузі народного господарства. Відповідальність за ненадання такої інформації, наприклад у ФРН, про склад продукції, є дуже жорсткою для суб'єктів господарювання, у той час як в інших країнах практика інша.

Системна робота по інформуванню споживачів відбувається у ЄС на основі запровадження концепцій empowered consumer (уповноваженого споживача).

У всіх країнах ЄС запроваджуються єдині стандарти розгляду скарг споживачів, тому питання механізмів розгляду і вирішення спорів у сфері захисту прав споживачів є нагальними і для України.

² <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/190352>

³ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32016R0679>.

³ The Consumer Empowerment Index, доступно з: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/consumer-empowerment-index>

Так, механізми розгляду скарг споживачів у ЄС існують на трьох рівнях:

Неформальні:

- Звернення до виробника, продавця або дистриб'ютора;
- Звернення до органів державного нагляду (контролю), органів місцевого самоврядування;
- Звернення до органів самоорганізації споживачів.

Позасудові:

- Он-лайн – механізми вирішення спорів (Регламент 524/2013);
- Альтернативні механізми вирішення спорів (Директива 2013/11);
- European Consumer Centres.

Формалізовані:

- European Small Claims Procedure, регламент ЄС 861/2007 «Про європейську процедуру розгляду малозначимих спорів», доповнений Регламентом (ЄС) 2015/2421;
- судовий розгляд згідно національного законодавства держав-членів ЄС;
- судовий розгляд згідно практики Європейського Суду з прав людини;
- судовий розгляд згідно практики Європейського Суду Справедливості.

У більшості країн ширшого використання набувають електронні засоби комунікації між споживачами, бізнесом та контролюючими органами.

Слід зазначити, що на сьогодні Закон України «Про звернення громадян» забезпечує громадянам України можливості для впливу на поліпшення роботи підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, для відстоювання своїх прав і законних інтересів та відновлення їх у разі порушення.

В свою чергу, Книга відгуків та пропозицій є інструментом подання звернень споживачів суб'єкту господарювання, який не передбачений Законом України «Про звернення громадян» та прямо суперечить йому.

Тому, з метою вирішення вищезазначених проблем, Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

Основні групи (підгрупи), на які проблема має вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	Так	-
Держава	Так	-
Суб'єкти господарювання,	Так	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	Так	-

Врегулювання зазначених проблемних питань не може бути здійснено за допомогою:

ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;

діючих регуляторних актів, оскільки чинним законодавством порушені питання не врегульовані.

2. Цілі державного регулювання

Метою державного регулювання є:

зменшення витрат бізнесу на адміністрування такого застарілого та неефективного інструменту як книга відгуків і пропозицій;

унеможливлення притягнення суб'єктів господарювання до відповідальності за відсутність на підприємствах роздрібної торгівлі нафтопродуктами, роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів, оптової та роздрібної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери (далі – суб'єкти роздрібної торгівлі), книги відгуків і пропозицій та за недодержання порядку її ведення.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час.	Така альтернатива не забезпечує досягнення цілей державного регулювання, передбачених у розділі II аналізу.
Альтернатива 2. Внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України	Скасування вимоги щодо ведення книги відгуків і пропозицій у сфері торговельної діяльності та торговельного обслуговування, передбаченої Правилами роздрібної торгівлі нафтопродуктами, Правилами роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів та Порядком здійснення оптової та роздрібної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери. Така альтернатива сприятиме досягненню цілей державного регулювання. Дозволить: зменшити витрати бізнесу на адміністрування ведення книги відгуків та пропозицій; скасувати адміністративну відповідальність за відсутність на у суб'єктів роздрібної книги відгуків і пропозицій та за недодержання порядку її ведення; покращити бізнес-клімат.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні.	Залишаються витрати органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на розгляд звернень, скарг та пропозицій споживачів в межах бюджетних асигнувань.

Альтернатива 2	Відсутні.	Додаткових витрат не прогнозується.
----------------	-----------	-------------------------------------

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Реалізація права споживача на звернення щодо відновлення порушених прав.	Відсутні.
Альтернатива 2	Реалізація права споживача на звернення щодо відновлення порушених прав. Залишаються вимоги до куточка покупця, в якому розміщується інформація про найменування власника або уповноваженого ним органу, адреси і номери телефонів органів, що забезпечують захист прав споживачів.	Відсутні.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання*:

- суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність згідно КВЕД 45.1, 45.11, 45.19, 45.2, 45.3, 45.31, 45.32, 45.4, 47.30.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць <i>станом на 01.01.2019</i>	7	1726	7248	54587	63568
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,01	2,7	11,4	85,9	100

* За даними Державної податкової служби України

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні.	Щорічні витрати на адміністрування ведення Книги відгуків і пропозицій: Ознайомлення з вимогами регулювання (0,5год.X22,41) – 11,21 грн.; Організацію виконання вимог регулювання(встановлення відповідального за ведення книги, забезпечення щоквартальної перевірки щодо ведення книги, розгляд звернень, зберігання листів,

		підготовка звіту до повністю заповненої книги тощо) (6годX22,41) – 134,46грн. Придбання книги та журналу обліку книг – 40 грн. Загальні витрати в рік на одного суб'єкта господарювання складають – 186 грн. Загальні витрати в рік для всіх складають – 11 823 648 грн.(63568X186 грн) Беручи до уваги, що книги відгуків та пропозицій повинні бути у кожному відділі підприємства роздрібною торгівлі, загальні витрати фактично можуть бути більше в два рази більше.
Альтернатива 2	Зменшення витрат адміністрування ведення книги відгуків і пропозицій (придбання, оформлення, адміністрування, зберігання тощо) на 181,52 грн. в рік для одного суб'єкта роздрібною торгівлі. Для всіх суб'єктів роздрібною торгівлі економія складатиме 11 538 863 грн.(635687X181.52 грн). Скасування відповідальності за відсутність на підприємствах роздрібною торгівлі, книги відгуків і пропозицій та за недодержання порядку її ведення; покращення бізнес клімату.	Прогнозуються витрати суб'єкта господарювання, у зв'язку із запровадженням нових вимог регулювання, лише у перший рік: ознайомитися з новими вимогами регулювання – 0,2 год. Прогнозні витрати на 1-го с/г складатимуть – 4.48 грн⁴. (Часу - 0,2 годин). Загальні витрати для всіх суб'єктів господарювання складатимуть- 284 785 грн.

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1.	
Витрати держави	--
Витрати с/г середнього та малого підприємництва	11 823 648 грн.
Альтернатива 2.	

⁴ У розрахунку вартості 1 часу роботи використано вартість 1 часу роботи, яка відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік», з 1 січня 2018 року становить – 22,41 гривні. Джерело отримання інформації: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2246-19/print>.

Витрати держави	--
Витрати с/г середнього та малого підприємництва	284 785 грн.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного балу
Альтернатива 1	1	Така альтернатива не сприятиме досягненню цілей державного регулювання. Залишається проблема зазначена у Розділі 1 Аналізу.
Альтернатива 2	4	Така альтернатива є найбільш оптимальною та дозволить: зменшити витрати бізнесу на адміністрування ведення книги відгуків та пропозицій на 11 538 863 грн, лише у перший рік запровадження регулювання; унеможливити притягнення суб'єктів господарювання до адміністративної відповідальності за відсутність Книги відгуків і пропозицій та за недодержання порядку її ведення; покращити бізнес клімат. При цьому, не передбачається обмеження прав споживачів на звернення, оскільки Законом України «Про звернення громадян» це питання повністю врегульовано, крім того, залишаються вимоги до куточка покупця, в якому розміщується інформація про найменування власника або уповноваженого ним органу, адреси і номери телефонів органів, що забезпечують захист прав споживачів.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 2	Для держави: Відсутні Для громадян: Реалізація права споживача на звернення щодо відновлення порушених прав Для суб'єктів господарювання: Зменшення витрат	Для держави: Залишаються витрати органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на розгляд звернень, скарг та пропозицій споживачів в межах бюджетних асигнувань. Для громадян: Відсутні	Така альтернатива є найбільш оптимальною та дозволить: зменшити витрати бізнесу на адміністрування ведення книги відгуків та пропозицій;

	адміністрування ведення книги відгуків і пропозицій (придбання, оформлення, адміністрування, зберігання тощо) на 181,52 грн. в рік для одного суб'єкта роздрібної торгівлі. Для всіх суб'єктів роздрібної торгівлі економія складатиме 11 538 863 грн.(63568 X181.52 грн).	Для суб'єктів господарювання: Прогнозуються витрати суб'єкта господарювання, у зв'язку із запровадженням нових вимог регулювання, лише у перший рік: ознайомитися з новими вимогами регулювання – 0,2 год. Прогнозні витрати на 1-го с/г складатимуть – 4,48 грн. (Часу - 0,2 годин). Загальні витрати для всіх суб'єктів господарювання складатимуть – 284 785 грн.	унеможливити притягнення суб'єктів господарювання до адміністративної відповідальності за відсутність книги відгуків і пропозицій та за недодержання порядку її ведення; покращити бізнес клімат.
Альтернатива 1	Для держави: Відсутні Для громадян: Реалізація права споживача на звернення щодо відновлення порушених прав. Залишаються вимоги до куточка покупця, в якому розміщується інформація про найменування власника або уповноваженого ним органу, адреси і номери телефонів органів, що забезпечують захист прав споживачів. Для суб'єктів господарювання: Відсутні.	Для держави: Додаткових витрат не прогнозується. Для громадян: Відсутні Для суб'єктів господарювання: Щорічні витрати на адміністрування ведення книги відгуків і пропозицій: Ознайомлення з вимогами регулювання (0.5 год.X22.41) – 11,20 грн.; Організацію виконання вимог регулювання (встановлення відповідального за ведення книги, забезпечення щоквартальної перевірки щодо ведення книги, розгляд звернень, зберігання листів, підготовка звіту до повністю заповненої книги тощо) (6годX22.41) – 134.46 грн. Придбання книги та журналу обліку книг – 40 грн. Загальні витрати в рік на	Дана альтернатива не забезпечує потреби у розв'язанні проблеми та досягнення встановлених цілей.

		одного суб'єкта господарювання складають – 186 грн. Загальні витрати в рік для всіх складають – 11 823 648 грн.(63568X186 грн).	
--	--	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 2	Така альтернатива є найбільш оптимальною та дозволить: зменшити витрати бізнесу на адміністрування ведення книги відгуків та пропозицій на 11 538 863 грн.; унеможливити притягнення суб'єктів господарювання до адміністративної відповідальності за відсутність книги відгуків і пропозицій та за недодержання порядку її ведення; покращити бізнес клімат.	Ризики зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта відсутні.
Альтернатива 1	Переваги відсутні. Така альтернатива не сприятиме досягненню цілей державного регулювання. Залишаються проблеми зазначені у Розділі 1 Аналізу.	Відсутні

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання проблеми, є:

скасування необхідності ведення книги відгуків і пропозицій для суб'єктів господарювання роздрібної торгівлі.

При цьому, розв'язання визначених в розділі I Аналізу регуляторного впливу проблем забезпечать такі заходи:

1. Організаційні заходи для впровадження регулювання:

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування громадськості та суб'єктів господарювання про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення у засобах масової інформації та розміщенні на Урядовому порталі.

2. Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

1) ознайомитися з вимогами регулювання (пошук та опрацювання регуляторного акту в мережі Інтернет).

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат

і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Відповідно, розрахунок витрат на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводився.

Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання (Додаток 4 (Тест малого підприємництва) до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта), а також витрат на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва (Додаток 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта), не проводився, оскільки не передбачається запровадження нового обов'язкового регулювання. Оцінка вигід і витрат для суб'єктів господарювання здійснена в рамках Розділу III. (Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії цього регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають пролонгований характер. Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі зміни міжнародно-правових актів чи законодавчих актів України вищої юридичної сили на виконання яких розроблений цей проект регуляторного акта.

Термін набрання чинності регуляторним актом – постанова набиратиме чинності з дня її офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – не передбачаються.
2. Кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта – 63568 одиниць.
3. Розмір коштів і час, які витрачаються суб'єктами господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – низький.
4. Розмір коштів, які витратимуться суб'єктом господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – 4,48 грн.
5. Кількість часу, який витратиметься суб'єктом господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – 0,2 годин.
6. Кількість звернень до Держпродспоживслужби щодо захисту прав споживачів, які надійшли безпосередньо від громадян.
7. Кількість звернень, що надійшли до Держпродспоживслужби через Урядову телефонну «гарячу лінію» щодо захисту прав споживачів.
8. Кількість звернень, які надійшли до Держпродспоживслужби через місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо захисту прав споживачів.

телефонну «гарячу лінію» щодо захисту прав споживачів.

8. Кількість звернень, які надійшли до Держпродспоживслужби через місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо захисту прав споживачів.

9. Кількість звернень, які надійшли до Держпродспоживслужби щодо захисту прав споживачів через інші ЦОВВ.

10. Кількість проведених Держпродспоживслужбою планових перевірок суб'єктів роздрібної торгівлі.

11. Кількість проведених Держпродспоживслужбою позапланових перевірок суб'єктів роздрібної торгівлі.

12. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання і фізичних осіб – високий. Проект акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційному веб-сайті Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься шляхом проведення базового, повторного та періодичного відстежень статистичних показників результативності акта, визначених під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акта здійснюватиметься після набрання ним чинності, оскільки для цього використовуватимуться виключно статистичні показники.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься через рік з дня набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше двох років після набрання ним чинності. За результатами даного відстеження відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження.

Періодичне відстеження результативності буде здійснюватися один раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення неврегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України протягом усього терміну його дії.

Строк виконання заходів 30 робочих днів.

**Міністр розвитку економіки,
торгівлі та сільського господарства
України**

Тимофій МИЛОВАНОВ

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

ОФІЦІЙНИЙ ВЕБ-САЙТ

UA | EN

**Повідомлення про оприлюднення проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України»**

16.12.2019 | 14:19 | Департамент регуляторної політики та підприємництва

Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», який розроблено за результатами перегляду нормативно-правових актів, що регулюють правовідносини у сфері роздрібної торгівлі.

Метою прийняття постанови є приведення у відповідність до законодавства України нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, виключення застарілих норм, які втратили свою актуальність, зменшення регуляторного тиску на бізнес за рахунок зменшення витрат на адміністрування такого застарілого та неефективного інструменту як книга відгуків і пропозицій.

Проект постанови та аналіз регуляторного впливу розміщено на веб-сайті Мінекономіки у рубриці «Документи» підрубрика «Обговорення проектів документів».

Зауваження та пропозиції до зазначеного проекту постанови приймаються впродовж одного місяця з дати оприлюднення проекту на адресу:

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

01008, Київ-8, вул. Грушевського, 12/2

або на адресу електронної пошти: zavoriska@me.gov.ua

Державна регуляторна служба України

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11

або на адресу електронної пошти: mail@dkru.gov.ua